

2023/2028(INI)

20.9.2023

ATZINUMS

Sniegusi Konstitucionālo jautājumu komiteja

Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komitejai

par pamattiesību stāvokli Eiropas Savienībā 2022. un 2023. gadā
(2023/2028(INI))

Atzinuma sagatavotājs: *François Alfonsi*

PA_NonLeg

IEROSINĀJUMI

Konstitucionālo jautājumu komiteja aicina par jautājumu atbildīgo Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komiteju rezolūcijas priekšlikumā, ko tā pieņems, iekļaut šādus ierosinājumus:

1. atzinīgi vērtē progresu, kas panākts sarunās par ES pievienošanas Eiropas Cilvēktiesību konvencijai (ECTK), kā noteikts Lisabonas līgumā, un neseno provizorisko vienošanos, kas panākta par pārskatīto pievienošanās instrumentu projektu; prasa pievienošanas pabeigt pēc iespējas ātrāk, lai konsolidētu un padarītu saskaņotāku cilvēktiesību aizsardzību Eiropā, pakļaujot visas Eiropas iestādes ECTK pilnvarām un ļaujot privātpersonām iesniegt lietas pret Savienību tieši Eiropas Cilvēktiesību tiesā; aicina ES pievienoties Mazākumtautību aizsardzības pamatkonvencijai un Eiropas reģionālo vai minoritāšu valodu hartai;
2. aicina pabeigt ES un tās dalībvalstu pievienošanas Eiropas Padomes konvencijām, piemēram, Eiropas Konvencijai par spīdzināšanas un necilvēcīgas vai pazemojošas rīcības vai soda novēršanu, Lansarotes konvencijai, Krimināltiesību pretkorupcijas konvencijai un Civiltiesību pretkorupcijas konvencijai, kā arī Eiropas Sociālajai hartai un Stambulas konvencijai; aicina ES un dalībvalstu struktūras veicināt visaptverošu un konstruktīvu sadarbību ar Eiropas Padomi, lai stiprinātu to pienākumus garantēt pamattiesību aizsardzību;
3. uzsver Stambulas konvencijas nozīmi sieviešu pamattiesību aizsardzībā, vardarbības un vardarbības ģimenē apkarošanā un aicina tās sešas dalībvalstis, kuras to vēl nav ratificējušas, to nekavējoties izdarīt;
4. aicina stiprināt ES Pamattiesību aģentūras būtisko lomu, tostarp paplašinot tās uzdevumus un pilnvaras, lai vēl vairāk veicinātu un aizsargātu pamattiesības visā ES;
5. uzsver dalībvalstu lomu visos līmeņos, jo īpaši valstu un reģionālo parlamentu, valsts un vietējo pārvaldes iestāžu un tiesībaizsardzības iestāžu līmenī, nodrošinot Pamattiesību hartas (Harta) pilnīgu piemērošanu, īstenojot ES tiesību aktus; atgādina, ka Pamattiesību aģentūrai ir jāpiešķir pietiekamas spējas un resursi, lai tā varētu veikt uzdevumus, kas tai uzticēti saskaņā ar tās aktualizētajām pilnvarām;
6. aicina Komisiju un dalībvalstis turpināt informēt pilsoniskās sabiedrības dalībniekus un iesaistīt viņus Hartas īstenošanā; atgādina, ka saskaņā ar Pamattiesību aģentūras 2022. gada ziņojumu par pamattiesībām joprojām ir iespējams uzlabot pamattiesību aizsardzību un veicināšanu vietējā līmenī; atgādina, ka ir jāgarantē, ka Hartā nostiprinātās tiesības un principi tiek pareizi ņemti vērā visos ES likumdošanas procesa posmos, un jāuzrauga visu tajā ietverto tiesību īstenošana ikvienā pārvaldības līmenī; uzsver, ka ES par prioritāti jānosaka arī iedzīvotāju izglītošana un informētība par viņu pamattiesībām, nodrošinot, ka viņi ir labi informēti un spējīgi izmantot šīs tiesības;
7. ņem vērā Eiropas Padomes 2022. gada 6. oktobra ziņojumu “Freedom of political speech: an imperative for democracy” (“Politiskā diskursa brīvība kā demokrātijas priekšnoteikums”); uzsver, ka vārda brīvību Eiropas Savienībā nedrīkst ierobežot kādas dalībvalsts intereses, konstitucionālais satvars vai politiskā izvēle; uzsver mediju

plurālisma un vārda brīvības nozīmi; uzsver, ka ir jānodrošina valsts regulatīvo iestāžu objektivitāte un neatkarība no valdībām; stingri nosoda šo iestāžu nepamatotu un nesamērīgu iejaukšanos žurnālistikas izpaušmēs un redakcionālo lēmumu pieņemšanā, kas notiek atsevišķās dalībvalstīs; šajā sakarā atzinīgi vērtē priekšlikumu par Eiropas Mediju brīvības aktu un aicina to ātri pieņemt;

8. pieņem zināšanai Eiropas Padomes 2022. gada jūnija ziņojumu “*Pegasus* spieģoprogrammatūra un tās ietekme uz cilvēktiesībām”; pauž dziļas bažas par savu secinājumu, ka spieģoprogrammatūra *Pegasus* negatīvi ietekmē vai varētu negatīvi ietekmēt cilvēktiesības un pamatbrīvības, tostarp tiesības uz cieņu, pulcēšanās brīvību, reliģijas brīvību un pat personas fizisko un psiholoģisko integritāti; aicina dalībvalstis nekavējoties pārtraukt spieģoprogrammatūras *Pegasus* izmantošanu;
9. pieņem zināšanai Venēcijas komisijas atzinumus, ziņojumus un pētījumus; prasa tos ievērot un pienācīgi uzraudzīt to izpildi;
10. pieņem zināšanai EDSO/ODIHR ziņojumus par vēlēšanu novērojumiem iesaistītajās ES valstīs;
11. pauž nožēlu par to, ka Apvienotās Karalistes izstāšanās no ES ir smagi ietekmējusi ES un Apvienotās Karalistes pilsoņu pamattiesības un uzturēšanās statusu; uzsver, ka Protokols par Īriju/Ziemeļīriju ir priekšnoteikums Eiropas Savienības un Apvienotās Karalistes netraucētām attiecībām; aicina Apvienotās Karalistes valdību un visas dalībvalstis garantēt ES un Apvienotās Karalistes pilsoņu tiesību pilnīgu aizsardzību, kā noteikts ES un Apvienotās Karalistes Izstāšanās līgumā, Tirdzniecības un sadarbības nolīgumā un Vindzoras regulējumā, kā arī Lielās piektdienas vienošanās dokumentā;
12. uzskata, ka Krievijas agresīvais karš pret Ukrainu nostāda ES jaunā situācijā, proti, tādā, kas saistīta ar gaidāmo paplašināšanos, lai iekļautu Ukrainu, Moldovu, Gruziju un Rietumbalkānu valstis, kā pamatu izmantojot Kopenhāģenas kritērijus — tām ir stabilas institūcijas, kas garantē demokrātiju, tiesiskumu, cilvēktiesību ievērošanu un minoritāšu respektēšanu un aizsardzību;
13. aicina dalībvalstis cilvēcīgi un solidāri izturēties pret visām personām, kas meklē patvērumu no Krievijas agresijas kara, saskaņā ar piemērojamiem starptautiskajiem tiesību aktiem un nolīgumiem; šajā sakarā aicina pilnībā īstenot Līguma par Eiropas Savienību (LES) 2. pantu, jo īpaši attiecībā uz cilvēktiesību ievērošanu, tostarp notiekošajās sarunās par jauno Migrācijas un patvēruma paktu;
14. atzinīgi vērtē to, ka Komisija ir pieņēmusi Eiropas tiesiskuma mehānismu un ka līdz ar to kopš 2020. gada katru gadu tiek publicēts ziņojums par tiesiskumu; stingri nosoda nopietnos tiesiskuma principu pārkāpumus dažās dalībvalstīs, kas kaitē pamattiesībām un brīvībām; jo īpaši pauž dziļas bažas par lēmumiem, kas liek apšaubīt ES tiesību aktu pārākumu, un aicina Komisiju, izmantojot visus pieejamos instrumentus, ieņemt ļoti stingru nostāju pret pastāvīgiem uzbrukumiem tiesiskumam vai jebkurai no LES 2. pantā noteiktajām vērtībām, kas novērojama dažās dalībvalstīs; atzinīgi vērtē Komisijas sagatavoto 2023. gada ziņojumu par tiesiskumu un jo īpaši konkrētu ieteikumu kopumu dalībvalstīm par valstu tiesu sistēmām, korupcijas apkarošanas sistēmām, mediju brīvību un plurālismu un institucionālajiem jautājumiem, kas saistīti ar līdzsvara un atsvara sistēmu; atkārtoti pauž atbalstu Tiesiskuma nosacījumu regulas pilnīgai

īstenošanai un aicina noslēgt iestāžu nolīgumu par jaunu mehānismu demokrātijai, tiesiskumam un pamattiesībām; uzsver, ka nākamajā Līgumu pārskatīšanā LES 7. pants ir jāreformē un jāstiprina, lai nodrošinātu tā piemērojamību un efektivitāti;

15. ierosina, ka tiesiskuma ievērošanai nevajadzētu būt tikai jaunu dalībvalstu pievienošanās priekšnosacījumam, bet gan saistošam un izpildāmam pienākumam visām dalībvalstīm, kas jāuzrauga visā to dalības ES laikā¹;
16. aicina pēc Komisijas ziņojuma par tiesiskumu rīkot ikgadējas konferences par tiesiskumu, kurās piedalītos visu dalībvalstu delegācijas un pēc nejausības principa atlasīti un daudzveidīgi iedzīvotāji, parlamentārieši, vietējās iestādes, sociālie partneri un pilsoniskās sabiedrības pārstāvji, pamatojoties uz Konferences par Eiropas nākotni priekšlikumu;
17. pauž nožēlu par nesējamiem skandāliem, kas ir pasliktinājuši ES tēlu, piemēram, ar Kataru saistīto korupcijas skandālu un valstu veiktu spiegošanu, izmantojot *Pegasus*, kā mērķi izvēloties arī Eiropas Parlamenta deputātus; prasa rūpīgi novērst visas šo skandālu sekas, lai pilnībā atjaunotu Parlamenta reputāciju un uzticamību nolūkā saglabāt iedzīvotāju uzticēšanos Eiropas iestādēm;
18. šajā sakarā atzinīgi vērtē to, ka ir pieņemti grozījumi Eiropas Parlamenta Reglamentā, kuru mērķis ir stiprināt tā integritāti, neatkarību un pārskatatbildību;
19. atzinīgi vērtē Eiropas Parlamentā izveidotās izmeklēšanas komitejas (PEGA) darbu, izskatot spēkā esošos valstu tiesību aktus, kas reglamentē novērošanu, lai noteiktu, vai spieģoprogrammatūra tika izmantota politiskiem mērķiem, piemēram, pret žurnālistiem, politiķiem vai juristiem; uzsver, ka spieģoprogrammatūras nelikumīga izmantošana, ko veic valstu valdības, apdraud Eiropas demokrātiju un lēmumu pieņemšanas procesu; aicina nodrošināt lielāku pārredzamību dalībvalstīs attiecībā uz tiesību aktiem, kas reglamentē novērošanu, lai novērstu jebkādu jaunu masveida novērošanas skandāla rašanos;
20. pauž dziļu sašutumu un nopietnas bažas par konstatējumiem Eiropas Biroja krāpšanas apkarošanai ziņojumā par *Frontex* operatīvajām darbībām Grieķijā un par to, ka Aģentūra klaji apdraud migrantu dzīvību un aktīvi pārkāpj viņu cilvēktiesības;
21. prasa ES iestādēm īstenot proaktīvu politiku attiecībā uz piekļuvi dokumentiem, integritāti un pārredzamību, lai nodrošinātu, ka pilsoņi var efektīvi izmantot savas tiesības pārbaudīt ES iestāžu darbu un darbības;
22. saskaņā ar LES 19. pantu, Līguma par Eiropas Savienības darbību 67. panta 4. punktu un Hartas 47. pantu uzsver, ka neatkarīga tiesu vara ir tiesiskuma un tiesību uz efektīvu tiesisko aizsardzību stūrakmens; iesaka atkāpties no pašreizējās pieejas, saskaņā ar kuru tiesiskuma problēmjaudījumus risina *ad hoc* veidā atsevišķās valstīs, un prasa izstrādāt kritērijus un kontekstuālus novērtējumus, kas palīdzētu dalībvalstīm regulāri un salīdzinošā veidā atpazīt jebkādas iespējamās tiesiskuma problēmas un risināt tās;

¹ Eiropas Parlamenta 2019. gada 12. februāra rezolūcija par Eiropas Savienības Pamattiesību hartas īstenošanu ES iestāžu sistēmā. OV C 449, 23.12.2020., 28. lpp.

23. uzsver, ka tiesiskums ir cieši saistīts ar demokrātijas un pamattiesību ievērošanu un ka tādēļ ir jāuzrauga visi šie trīs principi.

**INFORMĀCIJA PAR PIENEMŠANU
ATZINUMU SNIEDZOŠAJĀ KOMITEJĀ**

Pieņemšanas datums	20.9.2023
Galīgais balsojums	+: 21 -: 3 0: 0
Komitejas locekļi, kas bija klāt galīgajā balsošanā	Włodzimierz Cimoszewicz, Ana Collado Jiménez, Gwendoline Delbos-Corfield, Salvatore De Meo, Daniel Freund, Charles Goerens, Sandro Gozi, Zdzisław Krasnodębski, Jaak Madison, Victor Negrescu, Max Orville, Paulo Rangel, Domènec Ruiz Devesa, Jacek Saryusz-Wolski, Helmut Scholz, Pedro Silva Pereira, Loránt Vincze, Rainer Wieland
Aizstājēji, kas bija klāt galīgajā balsošanā	François Alfonsi, Vladimír Bilčík, Mercedes Bresso, Pascal Durand, Alin Mituța
Aizstājēji (209. panta 7. punkts), kas bija klāt galīgajā balsošanā	Sara Skyttedal

**ATZINUMU SNIEDZOŠĀS KOMITEJAS
GALĪGAIS BALSOJUMS PĒC SARAĶSTA**

21	+
PPE	Vladimír Bilčík, Ana Collado Jiménez, Salvatore De Meo, Paulo Rangel, Sara Skyttedal, Loránt Vincze, Rainer Wieland
Renew	Charles Goerens, Sandro Gozi, Alin Mituța, Max Orville
S&D	Mercedes Bresso, Włodzimierz Cimoszewicz, Pascal Durand, Victor Negrescu, Domènec Ruiz Devesa, Pedro Silva Pereira
The Left	Helmut Scholz
Verts/ALE	François Alfonsi, Gwendoline Delbos-Corfield, Daniel Freund

3	-
ECR	Zdzisław Krasnodębski, Jacek Saryusz-Wolski
ID	Jaak Madison

0	0

Izmantoto apzīmējumu skaidrojums:

+ : par

- : pret

0 : atturas